

Erikoisontologioiden kuulumisia

Finto-projekti: Laajennetun projektiryhmän kokous 31.5.2016

Tuomas Palonen, tietoasiantuntija

YSON importointi ontologioihin

- Yleinen erikoisontologioita koskeva haaste on se, että ne on aikoinaan linkattu tietyn hetken YSOon. YSO on kuitenkin kasvanut ja muuttunut tuon hetken jälkeen.
- Jatkuvasti ajantasaisen YSON importointi ontologiaan ratkaisisi monia ongelmia, mutta edellyttää tarkistustyötä.
- Operaatio on pilotoitu JUHO-ontologialla.
- Importointi ja sen jälkeinen tarkistustyö eivät kuitenkaan ratkaise kaikkia ongelmia eivätkä ne korvaa MUTU-työkalua. MUTU-työkalua kehitetään tämän vuoden aikana.

JUHO:n ylläpito

- JUHO:n ylläpito on ollut aktiivista viime kuukaudet.
- Vetovastuu siirtynyt valtioneuvostoon kansliaan. Vastuuhenkilönä Pekka Kuittinen. Finto teknisenä tukena.
- Useita sisältöä koskevia kokouksia keväällä. Muutamia kymmeniä uusia käsitteitä.
- Muutokset päivitetty Fintoon.

KAUNO:n ylläpito

- KAUNO on ajantasaistettu Kaunokki-asiasanaston kanssa.
- KAUNOon tuli noin 1000 uutta käsitettä. Mm. ”uuskumma”.
- KAUNO:n kehitysversioon on myös importoitu jatkuvasti ajantasainen YSO. Tarkistustyötä tehdään parastaikaa.
 - Erityisenä pähkinänä YSOon tulleet uudet käsitteet, joilla on jo vastine KAUNOssa. Tällaisia tapauksia paljon.
- KAUNOa ylläpitää Helsingin kaupunginkirjasto. Finto on tarjonnut editoriopastusta.

MERO, MUSO ja TSR

- Merenkulkualan ontologia MERO on ollut vailla ylläpitoa.
 - MEROon importoitii tuore YSO. Tarkistustyö tehtiin konsultoimalla Liikennevirastoa.
- Musiikin ontologia MUSOLle tehtiin sama.
- Molemmissa tuli läpikäytäväksi joitakin kymmeniä käsitteitä. Linkit YSOon olivat menneet rikki tai uuteen YSOon oli tullut vastaava käsite, jota vanhassa versiossa ei ollut.
- TSR-ontologiaan on tehty vastaava importointi. Läpikäynti on vielä kesken. Uusi TSR julkaistaan lähiaikoina.

MAO ja JUPO

- MAOsta julkaistaan pian laaja päivitys. Tekijänä Sanastokeskuksen vetämä työryhmä.
 - 800 uutta käsitettä ja lisäksi muuta stilisointia.
- JUPOsta julkaistaan niin ikään laaja päivitys, ns. JUPO 2.
 - JUPO on ollut aiemmin rakenteeltaan erilainen kuin muut erikoisontologiat. Nyttemmin rakennetta on muutettu KOKO-yhteensopivaksi.
 - palvelut-päätteiset käsitteet läpikäyty: tanssitilapalvelut > tanssitilat.
 - Noin 200 uutta käsitettä.
 - JUPO otetaan käyttöön Palvelutietovarannossa.
- Tuoreet MAO ja JUPO julkaistaan Fintossa lähiaikoina.

Päivityksen vastuu

- Päivityksen ja ylläpidon vastuu on ontologian omistajilla.
- Nyt tehdyt päivitykset (MERO, MUSO) koskevat ontologian taustalla olevaa vanhentunutta YSOa.
- Finto ei voi ottaa päivitysvastuuta erikoisontologioista
 - Resurssit eivät riitä
 - Substanssiosaaminen ei riitä
 - Erikoisontologiat eivät ole Finton omistuksessa
 - Fintolla ei ole tarvittavaa tietoa käsitteiden käyttökontekstista ja kuvailutarpeista

Käsitteen poistaminen

- YSOsta poistunut viime aikoina paljon jaettuja käsitteitä. Vastaavia jakoja on tehty myös erikoisontologioiden puolella.
- Käsitteen poistaminen erikoisontologiasta on mahdollista. Ohjeet Finton asiakaswikissä.
 - <https://www.kiwi.fi/pages/viewpage.action?pageId=56723210>
- Aina poistaminen ei suositeltavaa: jos käsitteen termi vaihtunut, mutta merkitys säilynyt, tai käsite ei enää ajankohtainen (mutta voi olla historiallisesti kiinnostava).
- Tekninen toteutus: käsite merkitään ontologiassa poistetuksi. Julkaisun yhteydessä automatiikka hoitaa loput.

Päivityksen automatisointi

- Ontologian päivitys tapahtuu nykyisin lähettämällä tiedosto sähköpostilla Fintolle.
- Automaattinen julkaisuputki erikoisontologioille on tekninen haaste
 - Datan epäpuhtaudet ja ontologiakohtaiset erikoisuudet
 - Data on helpompi tarkistaa käsityönä
 - Verkkopohjainen editori ratkaisisi ongelman, mutta suositeltavaa (ilmaista) editoria ei tällä hetkellä ole olemassa
- Tämänhetkiset vaihtoehdot sähköpostille:
 - Dropbox-tyyppinen ympäristö, johon tiedosto tallennetaan
 - Julkisten palvelujen luokitus tuotetaan Google-spreadsheetille ja haetaan sieltä puoliautomaattisesti Fintoon. Proseduuri sopii lähinnä yksinkertaisille resursseille.

Kiitos!

<https://www.kiwi.fi/display/finto>

<https://www.kiwi.fi/display/Asiasanastotjaontologiat/>

 Suomalainen asiasanasto-
ja ontologiapalvelu